

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตมีดีสุขภาพช่องปาก
ผู้ประพันธ์	กชกร อ่อนจิตร
หลักสูตร	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสุขภาพชายแดน)
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.สิรินันท์ สุวรรณภรณ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภมรศรี อินทร์ชน

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ส่งผลให้ปัญหาด้านสุขภาพโดยเฉพาะสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์ซึ่งมักประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานส่งผลให้ผู้สูงอายุเหล่านี้มีภาวะสุขภาพช่องปากที่ไม่เหมาะสม และกระทบต่อคุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพช่องปาก การศึกษานี้จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตมีดีสุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นการศึกษาเชิงปริมาณแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 355 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบประเมิน OHIP-14 Thai ควบคู่กับการตรวจสุขภาพช่องปาก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบความสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตมีดีสุขภาพช่องปากที่ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (OR (95% CI) = 3.82 (1.30-4.98)) การไม่เคี้ยวหมาก (OR (95% CI) = 0.25 (0.86-0.77)) การได้รับบริการทางทันตกรรมในช่วง 6 เดือน (OR (95% CI) = 0.27 (0.11-0.71)) รวมถึงการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงจากครอบครัว (OR (95% CI) = 3.00 (1.13-11.46)) เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมสุขภาพช่องปากสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์อย่างครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, สุขภาพช่องปาก, ผู้สูงอายุชนชาติพันธุ์, แรงสนับสนุนทางสังคม, พฤติกรรมสุขภาพช่องปาก

Thesis Title	Factors Associated with Oral Health Related Quality of Life in the Ethnic Elderly Phan District, Chiang Rai Province
Author	Kodchakon Onjit
Degree	Master of Public Health (Border Health Management)
Advisor	Sirinan Suwannaporn, Ph. D.
Co-Advisor	Assistant Professor Pamornsri Inchon, Ph. D.

ABSTRACT

Thailand has fully transitioned into an aging society, leading to a continuous rise in health issues, particularly oral health problems among the elderly. Ethnic minority seniors often face health disparities and barriers to accessing basic healthcare services, resulting in poor oral health conditions that adversely affect their oral health-related quality of life (OHRQoL). This cross-sectional quantitative study aimed to investigate factors associated with the OHRQoL of ethnic minority elderly in Phan District, Chiang Rai Province. The sample consisted of 355 ethnic minority individuals aged 60 and over. Data were collected through questionnaires, the Oral Health Impact Profile (OHIP-14 Thai), and clinical oral examinations. Data analysis utilized descriptive statistics, chi-square tests, and multiple logistic regression. The results revealed that significant predictors of good OHRQoL ($p < 0.05$) included: refraining from alcohol consumption (OR = 3.82, 95% CI: 1.20–12.15), not chewing betel nut (OR = 0.25, 95% CI: 0.86–0.77), and having received dental services within the past six months (OR = 0.27, 95% CI: 0.11–0.71). Furthermore, high levels of social support from family (OR = 3.61, 95% CI: 1.13–11.46) and friends (OR = 3.52, 95% CI: 1.36–9.32) were strongly associated with better OHRQoL. These findings serve as a framework for developing comprehensive and culturally sensitive oral health promotion strategies for ethnic minority elderly to sustainably enhance their overall quality of life.

Keywords: Quality of Life, Oral Health, Ethnic Minority Older Adults, Social Support,
Oral health behaviors

